

Нютонъ вече знаѧлъ, че мѣсячина-та ся връти около земїж-тѣ, а земя-та около слънце-то, а сега разбралъ зачто мѣсячина-та не отлита отъ земїж-тѣ, и земя-та не бѣга отъ слънце-то. Безъ съмнѣніе по това, че земя-та е по-голѣма отъ мѣсячинж-тѣ, и слънце-то е по-голѣмо отъ земїж-тѣ, та земя-та тегли мѣсячинж-тѣ, а пакъ слънце-то тегли земїж-тѣ. А зачто ли мѣсячина-та не пада на земїж-тѣ, и земя-та не пада на слънце-то? Безъ съмнѣніе оттова, че мѣсячина-та ся връти около земїж-тѣ, а земя-та около слънце-то съ необыкновенѣ силѣ и скоростъ. Така камыкъ връзанъ на връвъ, ако ся завръти силно около ржкѣ-тѣ, той не пада на ржкѣ-тѣ дори и кога-то стои право надъ неї.

Това взаимно тегленіе на всички небесни тѣла быде нарѣчено *тяготѣніе*. Нѣ не стигало само да ся покаже, какъ работи то. Нютонъ като съглядвалъ какъ падать тѣла отъ различнѣ тежнинѣ, прѣсмѣтнѣль съ каквѣ скоростъ падать тѣла-та на земїж-тѣ и какъ расте тая скоростъ наспротивъ колко-то приближавать до земїж-тѣ. Той доказалъ, че ако едно тѣло проминува въ првж-тѣ секундѣ на паденіето си 12 аршина, въ вторж-тѣ ще измине 12×3 сир. 36 арш.; въ третј-тѣ 12×5 , сир. 60 арш. въ четвртј-тѣ 12×7 сир. 84 арш. и така нататъкъ.

Като приложилъ закона за тяготѣніе-то при наблюдението си възъ движението на земїж-тѣ, на мѣсячинж-тѣ, на слънце-то и на планеты-ты Нютонъ открывалъ законы-ты за движението на небесни-ты свѣтила, прѣсмѣтваль съ голѣмѣ точность тѣхно-то разстояніе отъ земїж-тѣ, скорост-тѣ на движението имъ, тѣхнж-тѣ голѣминж и тегло, голѣминж-тѣ на кржгове-ты, кои-то тыи описвали около слънце-то, съ единѣ думѣ турилъ здравѣ основѣ на великѣ-тѣ наук — Астрономіѣ.

Нютонъ по необыкновенный си умъ бѣ единъ отъ най-великы-ты хора, кои-то сѫ ся родили на земно-то клѣбо, а въ сѫщо-то врѣмя бѣлъ необыкновенъ чловѣкъ по свой истинно-христіанскій характерь. Той бѣлъ много кротъкъ, прилѣпенъ съ всички, праведенъ въ всичко, простъ въ обхожденіето, и никакъ на смышлявалъ за това, че на великий му умъ ся чюдять и дивѣятъ миллионы хора и щѣть ся дивѣятъ и най-далечни-ти потомци. Кога прѣсмѣталь съ необыкновенѣ точность движението на безчисленни-ты